

6. ročník – DĚJĚPIS

1) kapitola FORMOVÁNÍ MĚSTSKÝCH STÁTŮ (učebnice 79 – 83)

poznámky **Vznik městských států, Velká řecká kolonizace, Důsledky velké řecké kolonizace, Práce s učebnicí**

- tyto poznámky byste měli mít, přikládám pro ty, kdo chyběli, nebo ztratili

poznámky **Sparta**

poznámky **Athény**

2) kapitola VRCHOLNÉ OBDOBÍ ŘECKÝCH STÁTŮ (učebnice 83 – 86)

poznámky **Řecko – perské války**

poznámky **Athény v době Periklově**

3) kapitola MAKEDONSKÁ NADVLÁDA A KONEC ŘECKÉ SAMOSTATNOSTI (učebnice 86 – 88)

poznámky **Makedonská nadvláda a konec řecké samostatnosti**

4) kapitola KULTURA VE STAROVĚKÉM ŘECKU (učebnice 90 – 97)

poznámky **Řecká kultura**

poznámky **Řecká věda**

samostatná práce **Postavy z řecké mytologie**

práce s učebnicí – **Olympijské hry**

Toto je práce do konce března.

Kapitoly v učebnici si pročtěte.

Poznámky a další práce si prosím vytiskněte, pokud je třeba, doplňte podle učebnice a založte do desek.

ANTICKÉ ŘECKO

Vznik městských států (8. – 6. st. př. n. l.)

- hornatá krajina bránila vzniku jednoho centralizovaného státu
→ vznikají **městské státy** = (vedly samostatnou zahraniční politiku)
- obyvatelé městského státu =
→ měli (např. volit a být volen) a (např. sloužit ve vojsku)
→ občanství bylo
- řídili je volení
- nejvyšší úřady zastávali příslušníci
- cizinci a otroci byli považováni za
-

Velká řecká kolonizace

- nedostatek zemědělské půdy a surovin vedl k nových osad na cizím území
osada založená na cizím území =
- výpravy na nová území organizovala některá polis jako město
mateřské město = (dnes označení hlavního města)
- lidé zakládající kolonii ztratili občanská práva ve svém, získali je v
- **řecké kolonie:**, pobřeží moře,
pobřeží a
- **do kolonií** se dovážely
- **z kolonií** se vyváželo

Důsledky velké řecké kolonizace

- dovoz levného obilí z kolonií → nevyplácí se pěstovat → přecházejí na pěstování oliv a vína (je finančně náročné) → zadlužují se → kdo nesplácí dluhy → **dlužní otroctví**
- rozkvět řemesel → **řemeslníci bohatnou** → domáhají se podílu na vládě
⇒ **majetkové rozdíly a napětí mezi obyvatelstvem**

PRÁCE S UČEBNICÍ (str. 79 – 80)

Proč byla Pallas Athéna zobrazována s přilbou na hlavě?

Jak se nazývá oděv, který nosily Řekyně?

Jak byly poháněny řecké lodě?

Co plave kolem lodi na horním obrázku (str.80)?

Co tato loď veze?

SPARTA

- starověký **městský stát**
- **Spartané se věnovali výhradně** → profesionální vojáci
- přísná a tvrdá výchova dětí => **výchova**
- Spartané žili velmi, nevěnovali se ani
- **plnoprávným občanem** se Spartan stal až v
- fungování spartské společnosti: 2 volení
- 5 vysokých úředníků, tzv.
- rada
- (sněm)
- Sparta vytvořila **vojenský spolek**, který nazýváme

PRÁCE S UČEBNICÍ (str. 81)

Dokdy žili **spartští chlapci** s rodiči? Kde byli poté?

Ve kterých 5 disciplínách se cvičili?

Jakým 5 dovednostem se učili?

Kdy začínali s vojenským výcvikem? Kdy si mohli založit rodinu?

Kde byly vychovávány spartské dívky? Proč také procházely vojenskou přípravou?

Jak se jejich postavení lišilo od jiných měst v Řecku?

Co dostalo od státu každé spartské dítě hned po narození?

Co se stalo s dětmi, které byly slabé nebo postižené?

ATHÉNY

- starověký **městský stát**, ležel na poloostrově (= oblast kolem Athén)
- Athéňané byli rozděleni do **čtyř** → každý se mohl podílet na řízení státu
→ základ athénské
- bylo **zrušeno**
- Athéňané **milovali**
- uspořádání athénské společnosti: 9 nejvyšších úředníků, tzv.
..... rada a rada
shromáždění (.....)

PRÁCE S UČEBNICÍ (str. 82)

Jak se nazývaly athénské mince? Dokdy je Řekové používali?

Co na nich bylo vyobrazeno a proč? 1), protože

2), protože Z čeho se mince vyráběly?

Jakou měnu používají Řekové dnes?

ŘECKO-PERSKÉ VÁLKY

- Peršané ovládli na konci 6. st. př. n. l. obrovské území → podrobili si i **maloasijské Řeky** → městský stát **Miléto**s vedl vzpouru proti perskému králi (**Dareios I.**) → přes pomoc Athén byla vzpoura potlačena → záminka pro **tažení do Řecka**

bitva u Marathonu = 490 př. n. l.

- Athény (vojevůdce **Miltiades**) x Peršané (král **Dareios I.**)
- obrovskáperská **přesila**
- padlo: 192 Řeků x 6400 Peršanů
- výsledek běžel do Athén oznámit posel Feidippídés → se slovy „**Zvítězili jsme**“ vyčerpáním zemřel → **maratonskýběh** (42,195 km) je součástí novodobé olympiády od r. 1896

bitva u Thermopyl = 480 př. n. l.

- řecký vojenský spolek v čele se Spartou (král **Leonidas**) x Peršané (král **Xerxes**)
- **Thermopyly** = soutěska (v překladu Horká brána)
- Řekové poražení zradou → **jediné perské vítězství** → Peršané zpusťošili Athény
- Leonidas se 300 Spartany padl, Peršané přišli o 20 000 mužů → **památník u Thermopyl**

námořní bitva u Salamíny = 480 př. n. l.

- jedna z nejvýznamnějších bitev starověku, **největší námořní bitva**
- **triéry** (= řecké válečné lodě) porazily těžké perské lodě (měly hlubší ponor)
- **důsledky** – vytvoření athénského námořního spolku
 - Peršané se stáhli z Řecka, jejich lodě nesměly do Egejského moře

Athény v době Periklově

- **Perikles** = nejvýznamnější státník ve 2. pol. 5. st. př. n. l.
 - prosadil **plat pro** → **dovršení athénské**
 - stavební rozvoj Athén – opevnění
 - hradby kolem cesty do Pireus
 - **akropole**
 - **Parthenon** = chrám bohyně
- **Athény** se staly**střediskem východního**
 - náboženské slavnosti – **divadlo**
 - **filozofové**:,,
 - historik Thukydidés
- rostoucí moc Athén byla trnem v oku



Peloponéská válka

- **vleklá válka** v letech 431 – 404 př.n.l. **Athény vyčerpala** → **kapitulace** → musely přijmout podmínky Sparty:
 - rozpuštění athénské námořní společenství a zničení loďstva
 - stržení městských hradeb
 - dosazení spartské posádky do Athén
- válka oslabil i Spartu → nezbyl žádný silný stát → **nadvláda Makedonie**

akropole =

kapitulovat =

MAKEDONSKÁ NADVLÁDA A KONEC ŘECKÉ SAMOSTATNOSTI

(4. – 2. st. př. n. l.)

-= království, udržovali obchodní styky s Řeckem
- starověcí **Makedonci** byli
- makedonský král zaútočil na oslabené Řecko → **r. 338př. n. l.**
Řeky porazil **v bitvě u** a vyhlásil tažení do
- **Alexandr Makedonský**
 - vychovával ho řecký filozof
 - nejúspěšnější **vojevůdce** v historii
 - ovládl Malou Asii,, Mezopotámii, a část Indie
 - **založil** slavný egyptský přístav (Alexandrijská knihovna)
- **po smrti Alexandra se říše rozpadla** na několik menších států:
např., a = **helénistické státy**
- **helénismus** = kultura, která vznikla na území bývalé Alexandrový říše smísením kultury řecké a kultury východních národů
- **r. 168 př. n. l.** porazili **v bitvě u** Makedonce
→ **Řecko bylo připojeno k římské říši**

rozetnout gordický uzel = vyřešit složitou situaci jednoduchým způsobem

PRÁCE S UČEBNICÍ (str. 87 a 89)

Nejslavnější **athénský řečník** trpěl vadou řeči - Své vady se zbavil cvičením -

Ve Spartě se mohli muži a ženy poměrně volně stýkat, a proto tam neexistovala

V Athénách kromě prostitutek existovaly tzv. **hetéry** =

Byly často velmi vzdělané, hrály na, uměly a, dokázaly debatovat např. o

Stávaly se z nich zámožných mužů. Nejznámější z nich se jmenovala a byla to athénské státníka

ŘECKÁ KULTURA

náboženství

- polyteismus

Zeus = nejvyšší bůh

Héra = patronka manželství a zrození

Poseidon = bůh moře

Hádés = bůh podsvětí

Déméter = bohyně plodnosti země a rolnictví

Athéna = bohyně moudrosti a vítězné války

Apollón = bůh slunce a světla

Artemis = bohyně lovu

Afrodíta = bohyně krásy a lásky

Héfaistos = bůh ohně a kovářství

Árés = bůh války

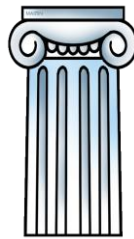
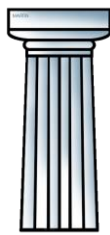
Hermés = posel bohů

filozofie

- Sokrates, Platon, Aristoteles

výtvarné umění

- keramika** – nejstarší nalezena na Krétě
 - ukládání potravin, vína, oleje, vody, voňavek
- sochařství** – sochy z mramoru a bronzu, oslava bohů, panovníků, hrdinů a sportovců
 - socha Dia v Olympii (jeden ze sedmi divů světa), Discobolos
- architektura** - **karyatida** = socha ženy použitá jako sloup
 - sloupy: **dórský** **iónský** **korintský**



divadlo

- divadelní hry vznikly z náboženských slavností na oslavu boha Dionýsa
- **komedie** = veselé hry x **tragédie** = vážné hry
- hráli pouze muži, měli masky
- Aischylos, Sofoklés, Eurípidés, Aristofanés

literatura

- odborná díla, divadelní hry, básně, eposy

ŘECKÁ VĚDA

- Řekové položili základ řady současných věd: fyzika, matematika a geometrie, astronomie, lékařství, historie

Archimédés – Archimédův zákon (o tělese ponořeném do kapaliny) → „Heuréka!“

- páka, kladkostroj, šnekové čerpadlo

Pythagoras - Pythagorova věta (o pravouhlém trojúhelníku)

Asklépios - bůh lékařství

- Aeskulapova hůl = znak lékařů
- asklépion = léčebný chrám

Hippokratés - nejslavnější lékař starověku, „otec medicíny“

- Hippokratova přísaha = přísaha skládaná lékaři

Herodotos - první významný antický historik

- „otec dějepisu“

Samostatná práce - Postavy z řecké mytologie:

- hrdina trójské války zranitelný pouze na patě =
- bůžek lásky =
- princezna, která měla být obětována mořské obludě =
- princezna, jejíž klubko nitě pomohlo najít východ z labyrintu =
- architekt, který postavil krétský labyrint =
- bůh vína a veselí =
- nejkrásnější žena světa, kvůli které byla rozpoutána válka =
- hrdina obdařený nadlidskou silou, odvahou a důvtipem =
- syn slavného stavitele, který neposlechl otce a zřítíl se z nebe =
- trojhlavý pes, který hlídal vstup do podsvětí =
- mořská obluda vypuštěná Poseidonem =
- obluda s vražedným pohledem a hady místo vlasů =
- krétský král, který dal postavit labyrint =
- obluda s lidským tělem a býčí hlavou žijící v labyrintu =
- hrdina trójské války, který vymyslel lest s trójským koněm =
- trójský princ, který rozhodl spor bohyň a rozpoutal trójskou válku =
- okřídlený kůň =
- hrdina, který přemohl dvě obludy a zachránil princeznu =
- hrdina, který přemohl obludu z labyrintu =

PRÁCE S UČEBNICÍ – OLYMPIJSKÉ HRY (str. 96 – 98)

- Kdy se konaly první OH? Kde jinde Olympie také probíhaly?
- Jak se jmenovaly OH určené pro ženy? Kdy, kým a z jakého důvodu byly OH zrušeny?
.....
- Kdy a kde se konaly první novodobé olympijské hry?
- Kdo se o jejich obnovu zasloužil?
- Kde se konaly OH v roce 1936? Která hist. osobnost je s nimi spojena?
- Proč byly odloženy OH v roce 1940? Co jsou paralympijské hry?
..... Kdy se konají?